

BÖLÜM 12

TURİZM ENDÜSTRİ VE İŞLETMELERİNDE PARADİGMA DEĞİŞİMİ VE SEZGİSEL KARARLARIN ÖNEMİ¹

Ahmet Turan ÖZTÜRK²

1.GİRİŞ

Çalışmanın amacı ve temel hipotezi; turizm İşletmelerinde paradigma değişimlerine paralel olarak girişimcilerin artan rol ve önemlerine değinilerek; verimliliğin,, motivasyonun ve katma değerın yaratılmasında önemli bir bileşen olan „sezgisel kararların“ etkisini ortaya koymaktır. Çalışmada; konu ile ilgili terim ve kavramların aydınlatılması için teorik çerçeve çizilmiş, günümüzde turizm işletmelerinin özellikleri açıklandıktan sonra, rekabet gücünün yaratılabilmesi ve sürdürülebilmesi için “sezgisel zekanın “önemine değinilerek, sonuçta elde edilen bulguların değerlendirmesi yapılmıştır.

2.YÖNTEM VE TEORİK ÇERÇEVE

Çalışma, turizm endüstrisi ve işletmeleri ile sınırlı olup; alan ile ilgili literatür taraması yapılarak, çıkarımlarda bulunulmuştur. Günümüzde işletme sahip ve/veya yöneticileri, insan kaynaklarının sürekli artan gücünden faydalanmak gerektiğini anlamışlardır. Onları, klasik üretim faktörü olarak görmek ve varlıklarını sürdürebilmeleri için, kısa vadeli çözümlerin(karın) peşinden koşmak yerine; problem çözme yetenekleri gelişmiş, kaos ortamında çözüm üretebilecek, gerektiğinde sezgisel kararlar verebilecek yönetici ve iş görenlerin varlıkları, işletmenin bütünü için” çoğaltan etkisi” yaratacaktır. Çalışmanın başında, kavramsal birlikteliği sağlamak için bazı tanımları yapmakta fayda umulmaktadır:

- Yönetim: Yönetim dendiğinde, bazen “süreç”;bazen,”sürecin unsurları olan organlar-kişi veya grup-“ anlaşılmakta, bazen de yönetim, ”bilgi topluluğu “olarak ele alınarak, bunun yöneticilerin karar verme ve önderlik gibi faaliyetlerinde nasıl kullanılabileceği üzerinde durulmaktadır(Koçel,2003).

¹ Bu Makale; 2010 yılında yapılan, ”1. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresinde” sunulan bildiriden üretilmiştir.

² Dr. Öğr. Üyesi, THK Üniversitesi Üniversitesi İF 06790 Etimesgut, Ankara, TÜRKİYE. e-posta: atozturk@thk.edu.tr, ORCID: orcid.org/0000-0002-8678-7734

Sonuç olarak;20nci yüz yılın başlarında geçerli paradigma olan “bir sistemin doğal hali yani denge hali”, 21.yüzyıl için giderek etkisini kaybetmiştir. Tümü karmaşık sistemler olan canlı varlıklar söz konusu olduğunda, geleneksel bilim kurallarının uygulanmasında zorluklarla karşılaşmaktadır. Yirmi birinci yüzyılın turizm endüstri ve işletmeleri, rekabet yeteneklerini geliştirmek ve varlıklarını sürekli kılmak için, “insan odaklı örgüt kültürünü” benimsemesi ve uygulaması gerekliliğini açık bir zorunluluk olarak görmelidirler. Karar verme konusunda, kararların daha ziyade kazanılmış deneyim, bilgi, deney, sezgi, inanış, taklit ve sınama-yanılmaya dayanan yöntemlerle alındığı sezgisel kararlar; diğer yöntemlerle birlikte etkin olarak kullanıldığında sosyal birer varlık olan turizm endüstri ve İşletmeleri için kartopu etkisi yaratacaktır. Yirminci yüzyılın yüz yılın paradigması ”duran geriler” 21nci yüzyılın paradigması ise, “paradigma değişimini fark ederek insan odaklı yönetimin tesis edilip, kaos ortamına hazırlıklı bulunmaktır”.

KAYNAKÇA

- Barutçugil,S.İsmet.(1984).Turizm İşletmeciliği, 2. Baskı, s.37, Uludağ Üniversitesi.
- Burwash, P.(1997).Liderliğin Anahtarı:Farklı Hizmet Sektörünün Yeniden Keşfedilen İlkeleri,(Çev. Hüseyin Aydın), s. 40,Timaş Yayınları, İstanbul. a.g.e.s,39
- Covey, S.(1989).The Seven Habits of Higly Effective People,Simon and , Shuster s.24.
- Covey, S.(1997).”İlkelere Öncelik Vermek”, Geleceği Yeniden Düşünmek, Der. Gibson Rowan, Çev. Sinem Gül, s.35, Sabah Yayınları, İstanbul
- Casson, Herbert N.(2006).İnsan Yönetme Sanatı,(Ed.Özcan Ünlü), Kişisel Yönetim Dizisi, s. 123, Hayat Yayınları, Ankara.
- DPT(2002).“Sayılarla Türkiye Ekonomisi,Gelişmeler(1980-2001),Tahminler(2002-2005)”.Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayını.
- Erem,T.(1974).Pazarlama Yönetimi ve Karar Alma, S.18, Hilal Matbaacılık, İstanbul.
- Gardner, H.(2004). Zihniyetleri Değiştirme ,(Çev. Ahmet Kardam).S.139-142,MESS Yayınları,İstanbul
- Harcar,T.(1992).Karar Verme(Teori, Analiz, Uygulama)s.7, KHO. Matbaası, Ankara.-a.g.e.s.12-14.
- Keskin, G.(2009). Otel İşletmeciliği ve İş Tatmini(s.1).Ankara:Detay Yayıncılık. a.g.e.s.9
- Koçel, T.(2003).İşletme Yöneticiliği,s.7, Genişletilmiş 9. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul. - a.g.e.s.15-20
- Lam,T.Zhang, H.Baum, T.(2001).”An Investigation of Employees Job Satisfaction:The Case of Hotels in Hang Kong”,Turism Management Elsevier Science Ltd., 157-165.
- Olalı, H.Korzay, M.(1989). Otel İşletmeciliği, İşletme Fakültesi Yayın No.214, s.5-6,İstanbul. a.g.e.s.7-12
- Sargut, S.(1994). Kültürlerarası Farklılaşma ve Yönetim, V Yayınları,s.14, Ankara
- Tosun, K.(1977).İşletme Yönetimi, Cilt.1, s.368-371, İ.Ü. İşletme Fakültesi Yayın No. 64, Fakülteler Matbaası, İstanbul.
- Ünlüöner, K, Tayfun, A.Kılıçlar, A.(2007).Turizm Ekonomisi,s. 165,1. Basım, Nobel Yayınları, Ankara.
- Wong,S.ve Keung, C.(2000).”Turists Perceptions of Hotel Frontline Employees Questinable Job- Related Behaviour”, Tourism Manegement, 121-134 .